

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2014. gada 18. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa — Sadarbība civillietās — Regula Nr. 4/2009 — 3. pants — Jurisdikcija attiecībā uz uzturlīdzekļu prasībām pret personu, kuras domicils ir citā dalībvalstī — Valsts tiesiskais regulējums, ar kuru tiek noteikta jurisdikciju koncentrēšana

Apvienotās lietas C-400/13 un C-408/13

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Amtsgericht Düsseldorf* un *Amtsgericht Karlsruhe* (Vācija) iesniedza ar attiecīgi 2013. gada 9. jūlija un 17. jūnija lēmumiem, kas Tiesā iesniegti attiecīgi 2013. gada 16. un 18. jūlijā, tiesvedībā

Sophia Marie Nicole Sanders, ko pārstāv *Marianne Sanders*,

pret

David Verhaegen (C-400/13)

un

Barbara Huber

pret

Manfred Huber (C-408/13).

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*], K. Toadere [*C. Toader*] (referente), E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *J. Kemper*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *B. Eggers* un *A.-M. Rouchaud-Joët*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – vācu.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2014. gada 4. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2008. gada 18. decembra Regulas (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās 3. panta a) un b) punktu (OV 2009, L 7, 1. lpp.).
- 2 Šie lūgumi tika iesniegti divās tiesvedībās attiecīgi starp *S. M. N Sanders*, nepilngadīgu bērnu, kuru pārstāv viņas māte *M. Sanders*, un *D. Verhaegen*, viņas tēvu, kā arī starp *B. Huber* un viņas vīru *M. Huber*, no kura viņa dzīvo atsevišķi, par uzturlīdzekļu prasībām.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Regulas Nr. 4/2009 preambulas 4., 9., 11., 15., 23., 44. un 45. apsvērumi ir formulēti šādi:

“(4) Eiropadome Tamperes sanāksmē 1999. gada 15. un 16. oktobrī aicināja Padomi un Komisiju izstrādāt īpašas kopējās procesuālās normas, lai vienkāršotu un paātrinātu pārrobežu strīdu izšķiršanu, *inter alia*, attiecībā uz uzturēšanas prasībām. Tā arī aicināja likvidēt starposma pasākumus, kas vajadzīgi, lai saņēmējā dalībvalstī atzītu un izpildītu nolēmumus, kas pieņemti citā dalībvalstī, it īpaši nolēmumus attiecībā uz uzturēšanas prasībām.

[..]

(9) Uzturēšanas līdzekļu kreditoram vajadzētu būt iespējai vienā dalībvalstī vienkārši iegūt nolēmumu, kas būtu automātiski izpildāms kādā citā dalībvalstī bez turpmākām formalitātēm.

[..]

(11) Šīs regulas darbības jomā būtu jāiekļauj visas uzturēšanas saistības, kas izriet no ģimenes, vecāku un bērnu, laulības vai radniecības attiecībām, lai tādējādi nodrošinātu vienādu attieksmi pret visiem uzturēšanas līdzekļu kreditoriem. Šajā regulā jēdzienu “uzturēšanas saistības” būtu jāinterpretē autonomi.

[..]

(15) Lai iespējami labāk aizsargātu uzturēšanas līdzekļu kreditoru intereses un veicinātu pareizu tiesvedību Eiropas Savienībā, būtu jāpieņem noteikumi par jurisdikciju, kas izriet no [Padomes 2000. gada 22. decembra] Regulas (EK) Nr. 44/2001 [par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.)]. Apstāklim, ka atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā trešā valstī, vairs nebūtu jāliedz piemērot Kopienas noteikumus par jurisdikciju, un tādā gadījumā vairs nevajadzētu būt paredzētai atsaucei uz valsts tiesību aktiem. Tāpēc šajā regulā būtu jānosaka, kādos gadījumos vienas dalībvalsts tiesa var īstenot papildu jurisdikciju.

[..]

(23) Lai samazinātu ar šo regulu saistītās tiesvedības izmaksas, būtu lietderīgi pēc iespējas plašāk izmantot mūsdienu sakaru tehnoloģijas, it īpaši pušu uzklaušanās.

[..]

(44) Uzturēšanas saistību lietās ar šo regulu būtu jāgroza Regula [..] Nr. 44/2001, aizstājot minētās regulas noteikumus, kas piemērojami uzturēšanas saistībām. Atbilstīgi šīs regulas pārejas noteikumiem dalībvalstīm uzturēšanas saistību lietās attiecībā uz jurisdikciju, atzīšanu, izpildāmību un izpildi, kā arī juridisko palīdzību no dienas, kad šī regula ir piemērojama, būtu jāpiemēro šīs regulas noteikumi, nevis Regulas [..] Nr. 44/2001 noteikumi.

(45) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus – proti, ieviest virkni pasākumu, lai Eiropas Savienībā nodrošinātu uzturēšanas prasību efektīvu piedziņu pārrobežu situācijās un tādējādi veicinātu personu brīvu pārvietošanos Eiropas Savienībā, – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs un to, ka šīs regulas mērķa un iedarbības dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar [LES] 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai.”

4 Regulas Nr. 4/2009 1. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Šo regulu piemēro uzturēšanas saistībām, kas izriet no ģimenes attiecībām, vecāku un bērnu attiecībām, laulības vai radniecības attiecībām.”

5 Minētās regulas 3. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstīs uzturēšanas saistību lietās jurisdikcija ir:

- a) atbildētāja pastāvīgās dzīvesvietas tiesai vai
- b) kreditora pastāvīgās dzīvesvietas tiesai, [..].”

6 Minētās regulas 4. un 5. pants attiecīgi attiecas uz tiesas izvēli un jurisdikciju, balstoties uz atbildētāja ierašanos.

7 Regulas Nr. 44/2001 5. pantā ir noteikts:

“Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, citā dalībvalstī var iesūdzēt:

[..]

2) lietās, kas attiecas uz uzturēšanu – uztura kreditora domicila vai pastāvīgās mītnesvietas tiesās vai tiesā, kuras jurisdikcijā saskaņā ar tās tiesību aktiem ir tiesvedība attiecībā uz personas juridisko statusu, ja jautājums par uzturēšanu ir saistīts ar šādu tiesvedību, ja vien šīs jurisdikcijas pamatā nav vienīgi vienas iesaistītās puses pilsonība;

[..].”

Vācijas tiesības

- 8 2011. gada 23. maija Likuma par uzturlīdzekļu atgūšanu attiecībās ar ārvalstīm (*Auslandsunterhaltsgesetz*) (*BGBL.* 2011 I, 898. lpp.; turpmāk tekstā – “*AUG*”) 28. pantā “Jurisdikciju koncentrēšana, regulēšanas pilnvaras” ir noteikts:

“1) Ja personas pastāvīgā dzīvesvieta nav valsts teritorijā, par uzturlīdzekļu prasībām Regulas [...] Nr. 4/2009 3. panta a) un b) punktā norādītajos gadījumos ekskluzīva jurisdikcija ir *Amtsgericht* [pirmās instances tiesa], kas darbojas *Oberlandesgericht* [Federālās zemes Augstākā tiesa], kuras teritorijā prasītājam vai kreditoram ir pastāvīgā dzīvesvieta, atrašanās vietā.

Saistībā ar *Kammergericht* (Berlīne) jurisdikcija ir *Amtsgericht Pankow-Weißensee*.

2) *Länder* [federālo zemju] valdības ir tiesīgas nodot šo jurisdikciju, pieņemot regulējumu, citai *Amtsgericht*, kas atrodas *Oberlandesgericht* teritorijā, vai, ja *Land* ir vairākas *Oberlandesgerichte*, tad nodot to *Amtsgericht*, kas atrodas visu *Oberlandesgerichte* vai vairāku no tām teritorijā. *Länder* var, pieņemot regulējumu, deleģēt savas pilnvaras šajā jomā *Landesjustizverwaltungen* [tiesu iestādēm].”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-400/13

- 9 Prasītāja pamatlietā, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Metmanā [*Mettman*] (Vācija), ir pieprasījusi uzturlīdzekļus no sava tēva, *D. Verhaegen*, kurš dzīvo Beļģijā, ar prasību, kas celta 2013. gada 29. maijā viņas dzīvesvietas pirmās instances tiesā, proti, *Amtsgericht Mettmann*. Uzklusījusi lietas dalībniekus, šī tiesa, piemērojot *AUG* 28. panta 1. punktu, nosūtīja lietu *Amtsgericht Düsseldorf*.
- 10 *Amtsgericht Düsseldorf* uzskata, ka saskaņā ar Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punktu tai nav jurisdikcijas izskatīt šo strīdu. *Amtsgericht Düsseldorf* uzskata, ka kompetentā tiesa ir prasītājas pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī tiesa, šajā gadījumā – *Amtsgericht Mettmann*.
- 11 Šai iesniedzējtiesai ir šaubas, konkrēti, par “jurisdikciju koncentrēšanu”, kas paredzēta *AUG* 28. pantā saistībā ar tiesvedībām uzturlīdzekļu saistību jomā. Konkrētāk, šādas koncentrēšanas sekas būtu tādas, ka bērniem, kas dzīvo valsts teritorijā, tiktu atņemtas tiesības celt prasību viņu pastāvīgās dzīvesvietas kompetentajā tiesā.
- 12 Šādos apstākļos *Amtsgericht Düsseldorf* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai ar [*AUG*] 28. panta 1. punktu tiek pārkāpts [Regulas Nr. 4/2009] 3. panta a) un b) punkts?”

Lieta C-408/13

- 13 *B. Huber* dzīvo Kēlā (Vācija) un pieprasa no sava vīra, kas dzīvo Barbadosā, lai viņš maksātu uzturlīdzekļus, kuri viņai pienākoties dzīvošanas atsevišķi dēļ. Viņa cēla savu prasību savas dzīvesvietas tiesā, proti, *Amtsgericht Kehl*. Šī tiesa, pamatojoties uz *AUG* 28. panta 1. punktu, nosūtīja lietu *Amtsgericht Karlsruhe*, jo šai pēdējai minētajai tiesai esot jurisdikcija tāpēc, ka prasītājas pastāvīgā dzīvesvieta atrodas *Oberlandesgericht Karlsruhe* (Karlsrūes Augstākā tiesa) teritorijā.
- 14 Arī šī iesniedzējtiesa pauž šaubas par *AUG* 28. panta 1. punkta saderīgumu ar Regulas Nr. 4/2009 3. panta a) un b) punktu.

- 15 Šī tiesa uzskata, ka saskaņā ar Savienības tiesību pārākuma principu Regula Nr. 4/2009 pilnībā izslēdz valsts noteikumus par jurisdikciju. Ja šīs regulas 3. panta a) un b) punktam faktiski būtu jāregulē gan starptautiskā jurisdikcija, gan teritoriālā jurisdikcija, tad dalībvalstīm būtu aizliegts pieņemt noteikumus par jurisdikciju, kuri atšķiras no šajā regulā noteiktā.
- 16 *Amtsgericht Karlsruhe* uzskata, ka šī valsts tiesību norma, pretēji Regulas Nr. 4/2009 mērķim, ievērojami apgrūtinātu uzturlīdzekļu prasījumu starptautisko atgūšanu, jo uzturlīdzekļu kreditoriem būtu jāpiedzen parādi tiesā, kas nav to domicila tiesa, un tas ietvertu laika zaudēšanu. Turklāt šādai tiesai nebūtu atbilstošu pierādījumu saistībā ar kreditora vietējo ekonomisko situāciju, lai noteiktu tā vajadzības, kā arī parādnieka maksātspeju.
- 17 Iesniedzējtiesa turklāt norāda uz pamatlietas dalībnieku vēlmi, lai tiktu noteikta prasītājas pamatlietā dzīvesvietas tiesas jurisdikcija, proti, *Amtsgericht Kehl*, vai nu izvēloties tiesu, vai nosakot jurisdikciju, balstoties uz atbildētāja ierašanās vietu.
- 18 Šādos apstākļos *Amtsgericht Karlsruhe* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai [AUG] 28. panta 1. punkta pirmā daļa, kurā ir paredzēts, ka, ja kāda lietas dalībnieka pastāvīgā dzīvesvieta nav valsts teritorijā, uzturlīdzekļu prasībās Regulas Nr. 4/2009 3. panta a) un b) punktā norādītajos gadījumos ekskluzīva jurisdikcija ir *Amtsgericht*, kas darbojas *Oberlandesgericht*, kuras teritorijā prasītājam vai kreditoram ir pastāvīgā dzīvesvieta, atrašanās vietā, ir saderīga ar šo pēdējo minēto regulas tiesību normu?”
- 19 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2013. gada 25. jūlija rīkojumu lietas C-400/13 un C-408/13 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī galīgā sprieduma pasludināšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 20 Ņemot vērā šī sprieduma 17. punktā atgādinātos apstākļus, *Amtsgericht Karlsruhe* norāda uz Vācijas likuma iespējamo nesaderīgumu ar Regulas Nr. 4/2009 4. un 5. pantu. Tomēr ir svarīgi norādīt, kā to apgalvo Eiropas Komisija, ka šī iesniedzējtiesa Tiesai jautā tikai par šīs regulas 3. panta apjomu.
- 21 Ir jāpiebilst, ka no lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu skaidri izriet, ka pamatlietas attiecas vienīgi uz gadījumu, kad uzturlīdzekļu kreditors ir cēlis prasību pret parādnieku savas pastāvīgās dzīvesvietas tiesas vietā. Līdz ar to uz iesniedzējtiesu uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild vienīgi saistībā ar minētās regulas 3. panta b) punktu.
- 22 Ar saviem attiecīgajiem jautājumiem iesniedzējtiesas būtībā jautā, vai Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, par kādu ir runa pamatlietās un ar kuru tiek ieviesta jurisdikciju koncentrācija saistībā ar uzturlīdzekļu prasījumiem pārrobežu situācijās par labu pirmās instances tiesai, kurai ir jurisdikcija apelācijas tiesas atrašanās vietā.
- 23 Vispirms ir jāprecizē, kā to norāda ģenerālvokāts savu secinājumu 33. punktā, ka, ciktāl Regulas Nr. 44/2001 noteikumi par jurisdikciju ir aizvietoti ar Regulas Nr. 4/2009 noteikumiem par jurisdikciju, Tiesas judikatūra par tiesību normām saistībā ar jurisdikciju uzturlīdzekļu saistību jomā, kuras ietvertas Briseles 1968. gada 27. septembra Konvencijā par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.; turpmāk tekstā – “Briseles konvencija”), kā arī Regulā Nr. 44/2001, kura uzskatāma par Briseles konvencijas pagarinājumu, joprojām ir atbilstoša Regulas Nr. 4/2009 attiecīgo tiesību normu analizēšanai.

- 24 Ir arī jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību normas saistībā ar noteikumiem par jurisdikciju ir jāinterpretē autonomi, atsaucoties, pirmkārt, uz attiecīgās regulas mērķiem un sistēmu, kā arī, otrkārt, vispārējiem principiem, kas izriet no valstu juridisko sistēmu kopuma (pēc analogijas skat. spriedumus *Cartier parfums-lunettes* un *Axa Corporate Solutions assurances*, C-1/13, EU:C:2014:109, 32. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-302/13, EU:C:2014:2319, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 25 Šajā sakarā Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punkts ir jāinterpretē, ņemot vērā tā mērķus, tā formulējumu, kā arī sistēmu, kurā tas ietilpst.
- 26 Šajā ziņā, pirmkārt, no Regulas Nr. 4/2009 preambulas 45. apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir ieviest virkni pasākumu, lai Eiropas Savienībā nodrošinātu uzturlīdzekļu prasību efektīvu piedziņu pārrobežu situācijās un tādējādi veicinātu personu brīvu pārvietošanos Savienībā. Atbilstoši šīs regulas preambulas 9. apsvērumam uzturlīdzekļu kreditoram vajadzētu būt iespējai vienā dalībvalstī vienkārši iegūt nolēmumu, kas būtu automātiski izpildāms kādā citā dalībvalstī bez turpmākām formalitātēm.
- 27 Otrkārt, minētās regulas preambulas 15. apsvērumā ir paredzēts, ka noteikumi par jurisdikciju, kādi tie izriet no Regulas Nr. 44/2001, ir jāpielāgo, lai aizsargātu uzturlīdzekļu kreditoru intereses un veicinātu pareizu tiesvedību Savienībā.
- 28 Attiecībā uz noteikumiem par jurisdikciju pārrobežu strīdos saistībā ar uzturlīdzekļu prasījumiem Tiesai jau ir bijusi iespēja Briseles konvencijas 5. panta 2. punkta ietvaros precizēt, ka atkāpes no noteikumiem par jurisdikciju uzturlīdzekļu saistību jomā mērķis ir sniegt īpašu aizsardzību uzturlīdzekļu kreditoram, kurš tiek uzskatīts par vājāko lietas dalībnieku šādā tiesvedībā (šajā ziņā skat. spriedumus *Farrell*, C-295/95, EU:C:1997:168, 19. punkts, un *Blijdenstein*, C-433/01, EU:C:2004:21, 29. un 30. punkts). Šajā ziņā Regulā Nr. 4/2009 paredzētie noteikumi par jurisdikciju, kā tas noteikts minētajā 5. panta 2. punktā, ir vērsti uz to, lai nodrošinātu kreditora un kompetentās tiesas tuvumu, kā to turklāt norādījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 49. punktā.
- 29 Ir arī jāuzsver, ka mērķis veicināt labu tiesvedību ir jāuzlūko nevis vienīgi no maksimāli racionalizētā tiesu organizācijas skatpunkta, bet arī, kā to ģenerāladvokāts norādījis savu secinājumu 69. punktā, no lietas dalībnieku – neatkarīgi no tā, vai ir runa par prasītāju vai atbildētāju –, kuriem ir jābūt iespējai īstenot it īpaši vienkāršu iespēju vērsties tiesā un noteikumu par jurisdikciju paredzamību, interešu skatupunkta.
- 30 Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punktā ir noteikts kritērijs, kas ļauj identificēt tiesu, kurai ir jāspriež par pārrobežu strīdiem saistībā ar uzturlīdzekļu saistībām, proti, “kreditora pastāvīgā dzīvesvieta”. Šī tiesību norma, kurā ir noteikta gan starptautiskā jurisdikcija, gan teritoriālā jurisdikcija, ir vērsta uz to, lai unificētu noteikumus par jurisdikciju konfliktiem (šajā ziņā skat. spriedumu *Color Drack*, C-386/05, EU:C:2007:262, 30. punkts).
- 31 Savos Tiesā iesniegtajos rakstveida apsvērumos Vācijas valdība un Komisija uzsver, ka, lai gan Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punktā ir noteikta to tiesu starptautiskā un teritoriālā jurisdikcija, kurām ir kompetence izskatīt pārrobežu strīdus par uzturlīdzekļu prasījumiem, tomēr vienīgi dalībvalstīm savas tiesu sistēmas ietvaros ir jāidentificē tiesa, kurai ir konkrētā jurisdikcija lemt par šādiem strīdiem, un jādefinē kreditora pastāvīgās dzīvesvietas tiesu teritorija Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punkta nozīmē.
- 32 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka, lai gan noteikumi par jurisdikciju konfliktu ir tikuši harmonizēti, nosakot kopīgos piesaistes kritērijus, kompetentās tiesas noteikšana paliek dalībvalstu kompetencē (šajā ziņā skat. spriedumus *Mulox IBC*, C-125/92, EU:C:1993:306, 25. punkts, kā arī *GIE Groupe Concorde* u.c., C-440/97, EU:C:1999:456, 31. punkts), ar nosacījumu, ka valsts likumdevējs nevēršas pret Regulas Nr. 4/2009 mērķiem un neatņem šai regulai tās lietderīgo iedarbību (šajā ziņā tostarp skat. spriedumu *Zuid-Chemie*, C-189/08, EU:C:2009:475, 30. punkts, un pēc analogijas spriedumu *C.*, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, 79. punkts).

- 33 Šajā lietā, pirmkārt, ir jāizvērtē, vai tiesvedībā, kuru priekšmets ir uzturlīdzekļi, tādas jurisdikciju koncentrācijas, par kādu ir runa pamatlietās, sekas ir tādas, ka personas, kas dzīvo valsts teritorijā, zaudē priekšrocību, ko tām sniedz Regula Nr. 4/2009, proti, iespēju vērsties savas pastāvīgās dzīvesvietas kompetentajā tiesā.
- 34 Šajā ziņā, kā ir precizēts ziņojuma par 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 1979, C 59, 1. lpp.), kuru izstrādājis P. Jenard, 25. lapaspusē, “uzturlīdzekļu kreditora dzīvesvietas tiesa ir labākā stāvoklī, lai konstatētu, vai kreditoram ir nepieciešami uzturlīdzekļi, un noteiktu to apjomu”.
- 35 Tomēr ir svarīgi precizēt, ka šī sprieduma 28. un 29. punktā atgādināto mērķu īstenošana nenozīmē, ka dalībvalstīm ir jāizveido kompetentās tiesas katrā vietā.
- 36 Turpretī ir svarīgi, lai to tiesu starpā, kuras ir paredzētas strīdu risināšanai uzturlīdzekļu saistību jomā, kompetentā tiesa būtu tā, kura nodrošina īpaši ciešu saikni ar vietu, kas ir uzturlīdzekļu kreditora pastāvīgā dzīvesvieta.
- 37 Komisija šajā sakarā uzsver, ka ar Regulu Nr. 4/2009 tiek ierobežota dalībvalstu brīvība saistībā ar kompetentās tiesas noteikšanu, ciktāl ir jābūt teritoriālajai jurisdikcijai, kas saistīta ar kreditoru pastāvīgo dzīvesvietu. Tādēļ kompetentās tiesas noteikšanai ir jābalstās uz saprātīgu saikni starp šo tiesu un kreditora pastāvīgo dzīvesvietu attiecīgās dalībvalsts tiesu sistēmas ietvaros.
- 38 Šajā lietā kompetentā tiesa saskaņā ar AUG 28. pantā izklāstīto noteikumu ir *Amtsgericht*, kurai ir teritoriālā jurisdikcija saistībā ar *Oberlandesgericht*, kurā parādniekam eventuāli ir jāvēršas apelācijas tiesvedības ietvaros.
- 39 Tādēļ minētā valsts tiesību norma, ar kuru tiek paredzēta tās vietas tiesa, kuras teritorijā kreditoram ir pastāvīgā dzīvesvieta Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punkta nozīmē, t.i., tiesa, kuras teritorija var nesakrist ar tās tiesas teritoriju, kurai ir jurisdikcija izskatīt iekšējos strīdus, kuriem ir tāds pats priekšmets, ne obligāti veicina tuvuma mērķa sasniegšanu.
- 40 Tomēr, lai gan tuvums starp kompetento tiesu un uzturlīdzekļu kreditoru ir viens no Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punkta mērķiem, tas tomēr, kā ir atgādināts šī sprieduma 26.–29. punktā, nav vienīgais šīs regulas mērķis.
- 41 Tādējādi, otrkārt, ir jāizvērtē, vai tāds valsts tiesiskais regulējums, par kādu ir runa pamatlietās, ir tāds, kas apdraud Regulas Nr. 4/2009 mērķi cik vien iespējams veicināt starptautisku uzturlīdzekļu prasījumu piedziņu, jo ar šo regulējumu tiek apgrūtināta tiesvedība, pieprasot no lietas dalībniekiem nebūt ne nebūtisku papildu laika tērēšanu.
- 42 Vācijas valdība un Komisija norāda, ka jurisdikciju koncentrēšanai uzturlīdzekļu saistību jomā, par kādu ir runa pamatlietās, ir labvēlīga ietekme uz tiesvedību, jo tā sniedz piekļuvi specializētām tiesām, kurām līdz ar to ir augstāks īpašo zināšanu līmenis šādu veidu strīdos, kuri, pēc to domām, bieži vien ir faktu un juridiskā ziņā sarežģīti.
- 43 Šajā ziņā, pirmkārt, ir svarīgi norādīt, ka, lai gan ģeogrāfiskās teritorijas atšķirīgums starp kompetentajām tiesām uzturlīdzekļu pienākumu jomā prezumē, ka, ja strīdam ir pārrobežu raksturs, tad uzturlīdzekļu kreditors var noteiktos gadījumos veikt lielāku distanci, šāds pieņēmums ne vienmēr atbilst īstenībai. Vēršanās tiesā nenozīmē lietas dalībnieku sistemātisku pārvietošanos katrā tiesvedības stadijā. Tādējādi, kā ir precizēts Regulas Nr. 4/2009 preambulas 23. apsvērumā, lai samazinātu ar šo regulu saistītās tiesvedības izmaksas, būtu lietderīgi pēc iespējas plašāk izmantot mūsdienu sakaru tehnoloģijas, it īpaši lietas dalībnieku uzklaušanās, jo ar šo procesuālo līdzekļu palīdzību var izvairīties no to pārvietošanās.

- 44 Otrkārt, ar noteikumu par jurisdikciju, par kādu ir runa pamatlietās, var tikt vienlaicīgi izpildītas prasības, kas atgādinātas šī sprieduma 26.–29. punktā, proti, ieviesti pasākumi, kas ļauj nodrošināt uzturlīdzekļu prasījumu efektīvu piedziņu pārrobežu situācijās, lai aizsargātu uzturlīdzekļu kreditoru intereses un veicinātu pareizu tiesvedību.
- 45 Jurisdikciju koncentrēšana uzturlīdzekļu saistību jomā, par kādu ir runa pamatlietās, veicina konkrētu speciālu zināšanu attīstību, kuras var uzlabot uzturlīdzekļu prasījumu piedziņas efektivitāti, nodrošinot efektīvu tiesvedību un kalpojot strīda dalībnieku interesēm.
- 46 Tomēr nevar tikt izslēgts, ka šāda jurisdikciju koncentrēšana ierobežo uzturlīdzekļu prasījumu efektīvu atgūšanu pārrobežu situācijās, un tas iesniedzējtiesām ir konkrēti jāizvērtē, ņemot vērā attiecīgajā dalībvalstī pastāvošo situāciju.
- 47 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, par kādu ir runa pamatlietās un ar kuru tiek ieviesta jurisdikciju koncentrācija saistībā ar uzturlīdzekļu prasījumiem pārrobežu situācijās par labu pirmās instances tiesai, kurai ir jurisdikcija saistībā ar apelācijas tiesas atrašanās vietu, izņemot, ja šis noteikums veicina mērķi nodrošināt pareizu tiesvedību un kalpo uzturlīdzekļu kreditoru interešu aizsardzībai, uzlabojot uzturlīdzekļu prasījumu piedziņas efektivitāti; tas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesām.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 48 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Padomes 2008. gada 18. decembra Regulas (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās 3. panta b) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, par kādu ir runa pamatlietās un ar kuru tiek ieviesta jurisdikciju koncentrācija saistībā ar uzturlīdzekļu prasījumiem pārrobežu situācijās par labu pirmās instances tiesai, kurai ir jurisdikcija saistībā ar apelācijas tiesas atrašanās vietu, izņemot, ja šis noteikums veicina mērķi nodrošināt pareizu tiesvedību un kalpo uzturlīdzekļu kreditoru interešu aizsardzībai, uzlabojot uzturlīdzekļu prasījumu piedziņas efektivitāti; tas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesām.

[Paraksti]